

İLİM İSLÂM'IN HAYATIDIR*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

الْعِلْمُ دِينٌ وَالصَّلَاةُ دِينٌ فَانظُرُوا مِمَّنْ تَأْخُذُونَ
هَذَا الْعِلْمَ وَكَيْفَ تُصَلُّونَ هَذِهِ الصَّلَاةَ وَإِنَّكُمْ
تُسْأَلُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(الدیلمی عن ابن عمر)

RE. 223/8 (El-ilmü dînün, ve's-salâtü dînün, fe'nzurû mimmen te'huzûne hâze'l-ilme, ve keyfe tüsselûne hâzihi's-salâte, feinneküm tüsselûne yevme'l-kıyâmeti.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

“—Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Seyyidü’s-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât! [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. İlim ve Namaz

Deylemî, Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

الْعِلْمُ دِينٌ وَالصَّلَاةُ دِينٌ. فَانظُرُوا مِمَّنْ تَأْخُذُونَ
هَذَا الْعِلْمَ وَكَيْفَ تَصَلُّونَ هَذِهِ الصَّلَاةَ وَإِنَّكُمْ

تُسْأَلُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(الديلمى عن ابن عمر)

RE. 223/8 (El-ilmü dînün, ve’s-salâtü dînün, fe’nzurû mimmen te’huzûne hâze’l-ilme, ve keyfe tûsallûne hâzihi’s-salâte, feinneküm tûs’elûne yevme’l-kıyâmeti.)

¹ Deylemî, Müsnedü’l-Firdevs, c.III, s.67, no:4190; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.X, s.133, no:28666; Câmiü’l-Ehâdîs, c.XIV, s.362, no:14496.

(El-ilmü dînün) “İlim dindir. (Ve’s-salâtü dînün) Namaz da dindir. (Fe’nzurû mimmente’huzûne hâze’l-ilme) Bakınız, bu ilmi kimden alıyorsunuz, (ve keyfe tûsallûne hâzihi’s-salâte) ve bu namazı nasıl kılıyorsunuz? (Feinnekül tûs’elûne yevme’l- kıyâmeti) Kıyamet gününde bundan sorulacaksınız.”

İlim bahsiydi dersimiz. Bugün Cenâb-ı Peygamber Efendimiz yine buyuruyor ki:

“–Namaz da dindir, ilim de dindir.”

İlmi öğrenmek her mü’min-i muvahhid üzerine farz-ı ayındır.

İlim, ilm-i dînî, şer’î ilim, Bunu bilmek herkesin üzerine vaciptir. Doğuştan ölüşüne kadar herkese, kadın ve erkek, dinini öğrenmek borçtur. Binâen aleyh namaz da dinden ibarettir.

Öyleyse, dininizden ibaret olan ilmi kimlerden alıyorsunuz, ona dikkat edin! Size dini telkin eden insanlar kimlerdir, kimliklerini bilin de ona göre onlardan din öğrenin. Olur ki size o dini öğretmek isteyen insan, başka bir mezhebin, başka bir akîdenin, başka bir cinsin insanıdır da size yanlış şeyler öğretebilir. Yanlış şeyler öğrenirseniz, o da siz de saplanır kalır. Onun için dini kimlerden öğreniyorsunuz ona dikkat edin!

Kıldığınız namaza da dikkat edin, bakalım nasıl namaz kılıyorsunuz? Çünkü ilminiz de din, namazınız da dinden ibarettir. Binâen aleyh dininize, ilminize ve namazınıza çok dikkat edin ki, kıyâmet gününde bundan sorulacaksınız.

“—Sen bu dini nasıl öğrendin? Bu namazı nasıl kııldın?” diye sorulacaksınız.

Onun için dikkat etmemizi Cenâb-ı Peygamber Efendimiz bize tavsiye etmektedir. Buradaki ilimden murat, Cenâb-ı Peygamber’in getirmiş olduğu ahkâm, Kur’an ve hadislerdir.

b. İlim Mü’minin Dostudur

Beyhakî, Hasan-ı Basrî Rh.A’ten; Ebû Nuaym ve Deylemî Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

الْعِلْمُ خَلِيلُ الْمُؤْمِنِ وَالْعَقْلُ دَلِيلُهُ وَالْعَمَلُ قِيَمُهُ
وَالْحِلْمُ وَزِيرُهُ وَالصَّبْرُ أَمِيرُ جُنُودِهِ وَالرِّفْقُ وَالِدُهُ
وَاللِّينُ أَخُوهُ

(هـب. عن الحسن مرسلًا؛ أبو نعيم، والديلمي عن أنس)

RE. 223/9 (El-ilmü halîlü’l-mü’mini, ve’l-aklu delîlühû, ve’l- amelü kayyimühû, ve’l-hilmü vezîruhû, ve’s-sabru emîru cünûduhû, ve’r-rifku vâlidühû, ve’l-leyyinü ehûhu.)

² Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.IV, s.160, no:4659; Hasan-ı Basrî Rh.A’ten. *Cürcânî, Târih-i Cürcân*, c.I, s.311, no:539: Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kudâî, Müsnedü’ş-Şihâb, c.I, s.122, no:152; *Deylemî, Müsnedü’l-Firdevs*, c.III, s.69, no:4195; *Ebü’d-Derdâ RA’dan*.

Ibn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk, c.LXIII, s.388; *Mizzî, Tehzîbü’l-Kemâl*, c.XXXI, s.148; *Vehb ibn-i Münebbih Rh.A’ten*.

Ibn-i Hacer, Lisânü’l-Mizân, c.V, s.342, no:1131; *Ebü Hüreyre RA’dan*.

(El-ilmü halîlü'l-mü'mini) “İlim, müminin dostudur. (Ve'l-aklu delîlühû) Akıl delili, (ve'l-amelü kayyimühû) amel kayyumu, bekçisi, (ve'l-hilmü vezîruhû) hilim veziri, (sabru emîru cünûduhû) sabır ordusunun komutanı, (ve'r-rifku vâlidühû) rıfk babası, (ve'l-leyyinü ehûhu) yumuşaklık da kardeşidir.”

Mü'minin en güzel dostu, en güzel yardımcısı ilimdir. Çok dostlar vardır insanlarda; parası da dosttur, komşusu da dosttur, şu da dosttur bu da dosttur ama en güzel dost ilimdir. Binâen aleyh ilmi öğrenin. Başka dostlardan size fayda gelmez, fakat ilim sizin için daima fayda ve necat verir.

Akıl da bu ilmin delilidir. Akıl, ikâlden gelir. Akıl neye derler bilir misiniz?

İşte çok biliyor, Ay'a da gidiyor, yarın Güneş'e de gidecek belki, nereye giderse... Bu akıl değil.

Akıl; ikâl, bağlama, seni günahlardan bağlıyor mu? Allah'a isyandan seni alıkoyuyor mu? Seni Allah'a isyan etmekten, günah etmekten, tecrübe et kendini, alıkoyuyor mu?

Günahın hangisi olursa olsun, ufağı büyüğü bir. Kime karşı hata ettiğinizi insan düşünürse, günahların hepsi birdir. Binâen aleyh, gûnahtan seni alıkoyuyorsa sende akıl var demektir.

Aklın varlığını nereden anlayacağız? Yapılan günahlardan bizi sakındırıyorsa, koruyorsa:

“–Yapma bunu!” diyor da ve bizi ondan uzak ediyorsa, akıl işidir o.

Aynı zamanda akıl insanları hayra da sevk eder. Hem fenalıklardan men eden, hem de hayırlara sevk eden içeriden gelen kuvvete akıl denir. Yoksa A'ya git, Güneş'e git, kâinatı dolaş bu aklın iktizası değil.

Bugün çeşitli hünerler var, işte hepsini görüyoruz. Televizyonundan tut da daha nelerine varıncaya kadar. Bunların mücitlerine de akıllı diyeceği gelir insanın ama bu akıl dünya aklıdır. Makbul bir akıl değil. Dünyada bunları Cenâb-ı Hak her çeşit mahlûka vermiş. Bu mikrop denilen, ufacık, gözümüzle göremediğimiz hayvanın da kendine göre bir aklı var. Neslini koruyor ve neslini üretmesini biliyor işte. Bu da akıldır ama dünya aklı. Onun için kıymeti yoktur. Asıl akıl günahlardan seni men edip, kurtarıp hayırlara sevk edebiliyorsa, ne mutlu!

Hayırların başında namaz gelir. Namaza, niyaza seni vaktinde sevk edebiliyorsa, ne mutlu senin aklına! Günahlardan da kabahatlerden de seni koruyabiliyorsa, ne mutlu sana!

Amel de var ya şimdi, işte yaptığımız hayırlara da amel diyoruz. Namaz kılmak, oruç tutmak, hayr u hasenâta iştirak etmek... çeşitli. Bunlar da o ilmin kayyumudur, muhafızıdır. Hilm denilen bir şey var ya ahlâkta, ahlakların başı hilmidir.

Hilim nedir: Kızdığı vakitte gücü var karşısındakini dövecek, öldürecek, her şeye hakim, gücü kuvveti yerinde.

Bunu yapmayıp sabrediyor ve onu affediyor. Sabır ve af; bu hilimden ibaret oluyor. Ki hilim sahibi ilme, bilgisine uyuyor, günahlardan kaçıyor.

Bu hilim de insanın veziridir. Onun için Cenâb-ı Hak bir idareciden hayır murad ediyorsa onun yanına hayırlı bir vezir verir. Bizim de hayırlı vezirimiz aklımızdır. Bizim vezirimiz hayırlı olursa ne âlâ, işte böyle gazaptan, şiddetten koruyor, hilm ile muamele edip, af ile müsâmaha tarafına sevk ediyor, güzel şeyler tavsiye ediyor.

Şimdi bir de ahlâkların içine hilimden sonra bir de sabır geliyor. Sabır da askerinin emiridir. Kumandansız asker nasıl perişan olursa, sabırsız insan da öyle perişandır. Onun için sabır muhakkak herkese lazım”

Rıfk, yumuşaklık. Sertlik değil yumuşaklık. Nedir?

İnsanın anası babası neyse, bu rıfk da öyledir işte insanda... Yani insan daima refik ve şefik olmalıdır. Sertlikten bir şey çıkmaz. Yumuşaklık da rıfkın bir çeşididir, o da insanın kardeşi mesabesindedir.”

Efendimiz SAS, bu ahlâkları bize öğretmek için, bunları bize birer misal olarak verdi. Bu misallerle kendimizi öğrenmiş oluyoruz.

c. İlim İslâm'ın Hayatıdır

Yine ilimden bir ders veriyor.

Ebü's-Şeyh, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

الْعِلْمُ حَيَاةُ الْإِسْلَامِ وَعِمَادُ الْإِيمَانِ وَمَنْ عَلَّمَ
عِلْمًا أَنْمَى اللَّهُ لَهُ أَجْرَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ
تَعَلَّمَ عِلْمًا فَعَمِلَ بِهِ فَإِنَّ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعَلِّمَهُ مَا
لَمْ يَكُنْ يَعْلَمُهُ

(أبو الشيخ عن ابن عباس)

RE. 223/10 (El-ilmü hayâtü'l-islâmi ve imâdü'l-îmân; ve men alleme ilmen, enma'llàhu lehû ecrehû ilâ yevmi'l-kıyâmeti; ve men tealleme ilmen feamile bihî, feinne hakkan ale'llâhi en yuallimehû mâ lem yekün ya'lemühû.)

(El-ilmü hayâtü'l-islâmi) “İlim, İslâm’ın hayatı, (ve imâdü'l-îmân) imanın da direğidir. (Ve men alleme ilmen, enma'llàhu lehû ecrehû ilâ yevmi'l-kıyâmeti) Bir kimse bir şey öğretirse, sevabı kıyamete kadar büyür. (Ve men tealleme ilmen feamile bihî) Bir adam bir şey öğrenir de onunla amel ederse, (feinne hakkan ale'llâhi en yuallimehû mâ lem yekün ya'lemühû) bilmediklerini ona öğretmeyi Allah deruhte eder.”

Şimdi buraya bakın çok dikkat edin, Efendimiz ne güzel tavsif ediyor: İslâm’ın yaşaması ilme bağlıdır.

³ Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.324, no:28944; Câmiü'l-Ehâdîs, c.XIV, s.361, no:14492; RE. 223/20.

Nasıl insanın yemesi, insanın yaşaması yemeğe içmeye mütevakıftır, çeşitli şeylere ihtiyaçları var.

Bu İslâm denilen camianın yaşaması için de ilme ihtiyaç vardır. İlimsiz İslamiyet yaşamaz.

Daha?

İlim İslâm'ın hayatı olmakla beraber imanın da direğidir. Direksiz bina olmaz, direksiz çadır olmaz. Direksiz İslamiyet de olmaz, iman da olmaz. İmanın direği nedir? İlimdir.

Öyleyse her müslümana doğuşundan ölünceye kadar ilim öğrenmesi farz-ı ayındır; ilmini öğrenecek, dinini öğrenecek. Onun için Müslümanlık der ki; bir insan müslüman olarktan evlenirken dinini imanını bilmezse, kadın olsun erkek olsun, nikâhları makbul değildir. Dikkat etmek lazım.

Bugün ki evlenen kişilere sorsak, hangisi İslâm'ın şartını bize doğruca söyleyebilir? Bilenler müstesna. Din ile ilgisi olmayanların hiçbirisi bilmez bunları. Ne babasından öğrenmiştir ne de sonradan okumakla öğrenmiştir.

Yalnız bilgi de para etmez. Belki birçok dinsizler vardır ki onlar da bilirler. Bilirler ama o dinsizlikleri ile bu bildikleri para etmez. İman lazım. İmansız bilginin kıymeti yoktur. Müslümanın iman ile beraber bunları bilmek mecburiyetindedir.

Onun için, ilim İslâm'ın hayatıdır.” Namaz kıl oruç tut başka, fakat ilim şart. İlim İslâm'ın hayatı, imanın da direğidir.

İlmi biz nereden alacağız?

Gökten yağmur gibi yağacak, biz de kapları koyacağız altına, dolacak, evimize koyacağız. Böyle mi alacağız bu ilmi?

İlmi, ilim sahiplerinden alırız. Yani İslâmiyet'in ruhu ilmin sahipleridir demek. İlmin sahipleri olan, İslâmiyet'in sahibi olan ilim sahiplerinden ilmi alınız demek.

E onları biz hor görürsek, hakir görürsek, onlara kıymet ve pâyeye vermezsek onlardan nasıl ilim alacağız? Sevmediğimiz insandan ilim alınır mı? Ona tenezzül etmiyoruz ve onu hor görüyoruz, beğenmiyoruz. Beğenmediğimiz insanlardan biz ilmi nasıl alacağız?

Bugün ben çocukların birisi radyoda konuşuyordu da kısacık rast geldim. Çocuk diyor işte orada; “—Benim öğretmenimcanımdır!” diyerek öğretmenini methediyor.

Ondan öğreniyor, öğrendiği için ona sevgisini sözüyle izhar ediyor. Binâen aleyh, bir müslüman, hocasına bu sevgiyi beslemedikten sonra onun ilmini alamaz, ilmi gökten böyle içerisine dolsa boştur. Evvela sevgi lazım!

Allah'ı bilmek için ne lazım?

Allah'ı sevelim. Allah'ı bilelim.

Nasıl bileceğiz Allah'ı ve o Allah'ı nasıl seveceğiz? Bilmeden Allah sevilir mi? Evvela bileceğiz ki bizi yaradan o, kâinatı da yaratan o, her şeyi yaratan o... Her muhtaç olduğumuz şeyi yaratan da o... Binâen aleyh onu tanıyacağız

ve seveceğiz ki; “Bu varlığın sahibini elbette sevmek boynumuzun borcudur.” diyeceğiz.

Bilmeden sevgi olur mu? Olmaz.

E binâen aleyh bize dinimizi öğreten, bize dinimizi telkin edecek olan o insanlara biz bu sevgiyi beslemedikçe onlardan ilim alamayız. Onun için Peygamber SAS Efendimiz’e:⁴

فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ

(Fidâke ebî ve ümmî yâ rasûla’llâh) “Anam babam sana feda olsun ey Allah’ın Rasûlü!” diye hitab ederlerdi.

“—Ben başta fedayım ya, anam babam da senin yolunda feda olsun!” diyordu ashab-ı kirâm...

Neden diyordu? Ondan öğreniyor iman ü İslâmiyet’i... İman ü İslâmiyet’i ondan öğrendiği için ona diyor ki:

---

⁴ Buhârî, *Sahîh*, c.IV, s.1541, no:3968; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.184, no:2836; Ebû Mûsâ el-Eş’arî RA’dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.686, no:990; Neseî, *Sünen*, c.V, s.10, no:2440; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.152, no:21389; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.VII, s.85, no:34386; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.12, no:617; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.X, s.27, no:19597; Ebû Zer RA’dan.

Neseî, *Sünen*, c.VI, s.185, no:3496; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.335, no:8407; Abdü’r-Rezzak, *Musanef*, c.VII, s.158, no:12611 ve 12612; Ebû Hüreyre RA’dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.49, no:1932; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.186, no:12961; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VII, s.260; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.]

Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.I, s.421, no:556; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.281; Hz. Ali RA’dan.

“—Ben de, anam da, babam da senin uğrunda feda olsun!”

Bu ruh ile yetişen İslamiyet, az zamanda şark ile garp arasını yakalayiverdi, tutuverdi.

Bugün Pakistan’da iç savaş var; batısı ile doğusu koca koca ordularla dövüşüyor ne zamandan beri... Fakat İslâmiyet ne top kullandı ne bugün ki silahı kullandı [ne başka bir şey kullandı] fakat Endonezya’sından tâ İspanya’sının, Amerika’sının her bir ucuna İslâm, Müslümanlık böyle kuş gibi gitti.

Ne sayesinde? İşte bu ilmin sayesinde gitti.

Onun için ilim hiçbir şeye benzemez.

Bir ilmi öğretiyorsunuz. Bildiğiniz bir ilmi öğretiyorsunuz.” Onun ecrini Cenâb-ı Hak böyle kat kat büyütür, kat kat çoğaltır; kıyamete kadar.

Şimdi biz size ne öğretiyorsak, bize Allah-u Teâlâ ne sevap veriyorsa, benim ve benim arkadaşlarım olan Hocamızın yetiştirdiği bütün talebelerin aldıkları sevaplar, Hocamızın defterine de geçiyor. Hiç şaysız yani. Hocamızın defterinden de hocasının defterine, hocasının defterinden de onun hocasının defterine... Kıyamete kadar böyle talebeden hocasına geçmektedir.

Onun için ilmi öğrenmek ve öğretici olmaktan daha büyük bir meslek yoktur. En iyi meslek, ilmi öğrenmek ve onu öğretmeye çalışmaktır.

İlmin tabii birçok parçaları var bugün, sayamayacağımız kadar çok. Onların hepsinin faydası insanın şahsına münhasırdır. Tayyare de yapsan, füze de yapsan, bugünkü hangi bilgiye sahip olursan ol hep şahsî menfaat... Âmmeye de var faydası başka. Tabanca gibi, dil gibi hayra kullanırsan tamam... Dilini hayra kullanırsan sevap kazanırsın, şerre kullanırsan günah kazanırsın. Çünkü bu bilgiler iki tarafa da böyle meyyal.

Öğretene böyle ecir mükâfat olduğu gibi, bir de öğrenene var. Öğrenen de o öğrendiği ile de amel ediyor. Amel edince, bu sefer Allah-u Teâlâ diyor ki:

“—Öğrenip de öğrendiğiyle amel edene, bilmediklerini öğretmek de bana vazifedir.”

“—Bilmediğini de öğretmek benim üzerime düşer. Bilemiyorsa birçok şeyler daha, onları da ben ona ilm-ü ledün ile öğretirim.”

İlm-ü ledün diyorlar. Hazîne-i ilâhîyeden onun gönlüne doldurulur bu ilim, ilmi ile amel ettiği taktirde...

d. İlim Peygamberlerin Mirasıdır

Bir tane daha okuyayım.

Ebû Nuaym, Ümm-ü Hanî RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

الْعِلْمُ مِيرَاثِي وَمِيرَاثُ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي فَمَنْ كَانَ
يَرِثُنِي فَهُوَ مَعِيَ فِي الْجَنَّةِ

(أبو نعيم عن أم هانئ)

RE. 223/11 (El-ilmü mîrâsî, ve mîrâsü'l-enbiyâi kablî; femen kâne yerisünî, fehüve maiye fi'l-cenneti.)

(El-ilmü mîrâsî) “İlim benim mîrasımdır. (Ve mîrâsü'l-enbiyâi kablî) Ve benden evvelki peygamberlerin mirasıdır. (Femen kâne yerisünî) Kim ki bana varis olursa, (fehüve maiye fi'l-cenneti) Cennette benimle beraberdir.”

Benim mîrasım ne para kalmıştır ne mal kalmıştır, ne eşya kalmıştır. Dünyaya ait şeylerin hiçbirisi beni mirasım değildir. Benim bıraktığım miras bu ilimdir; Kitâbullah ve Sünnet-i Rasûlullah; ilim bu ikiden ibarettir, bunları ben mîras bırakmışımdır.

Benden evvel geçen peygamberlerin hepsinin de mîrası bundan ibarettir. Bizim bıraktığımız şey, geride kalan insanlara, mü'minlere, ashabıma, ümmetime ilimdir. Başka peygamberlerin de yine bıraktıkları yine bu ilimden ibarettir.

Kim benim bu bıraktığım ilme vâris olursa, o cennette benimle beraberdir.

---

⁵ Müsned-i Ebû Hanîfe, c.I, s.71, no:48; Ümm-ü Hanî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.133, no:28668; Câmiü'l-Ehâdîs, c.XIV, s.365, no:14502.

Ne büyük nimet! Peygamberle beraber olacaksın cennette. Onun mahiyetinde ve huzurunda olacaksın. Allah cümlemizi nâil eylesin...

e. Hz. Ali Efendimiz'in Bir Şiiri

Şimdi bu güzel sözleri okurken Hazreti Ali Efendimiz'in bir beyti rast geldi gözüme. Dua mecmuası var. O dua mecmuasının birinci cilt 596. sayfasında belki 200'e yakın beyit söylemiş, belki daha fazla, dört beş sayfa var. Çeşitli hadiselerle işaret ederekten bu kadar beyit söylemiş Cenâb-ı Ali RA. Benim gözüme çarpan

şurada üç beş beyit var, burada diyor ki:

وَقُلْ بِأَنَّ الْوَقْتَ بَانَ وَاقْتَرَبَ فَاَنْتَظِرُوا الدَّجَالَ
أَغْوَى مَنْ كَذَبَ

(*Ve kul li-enne'l-vakte bâne va'kterebe. Fe'nteziru'd-deccâle aġvâ men kezebe.*)
“Bunları size söyledim ben ama artık âhir zaman geldi. Artık siz deccal denilen, Deccal'in çıkışına intizar edin!”

Deccal denilen herifin çıkışına intizar edin. Deccal, sahtekâr adam demek. Deccal'in özelliği, adam ama sahtekâr. Yani kalp paraları altın suyuna batırıyorlar. Bunu bizim bilmeyen köylü ve anlamayan arkadaşlara “Beşibirliktir, altın küpedir.” diyerek satıyor kalpazanlar, yankesiciler, dolandırıcılar, envai çeşidi.

Bu kalp paraların özelliği, içi başka dışı başka, yani Deccallik buradan geliyor. Dışı müslüman görünüyor içi gavurun gavuru. Dışından müslüman görüyorsun tamam, iyi, Ahmet, Mehmet; fakat içi gâvurdan daha beter.

Artık siz o zamanda Deccal'e intizar ediniz. Ki, bu adam çok azgındır. Azgın! Bâtıl ve fesada insanları sevk ediyor. Bâtıl ve fesada insanları sevk eden şahsa Deccal diyorlar. "Buna intizar edin!" diyor.

Hz. Ali KV'ye isnaden söylenmiş bir söz.

فَإِنَّهُ يَجُولُ فِي الْبِلَادِ فَمَنْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يُعِينَهُ
أَتُحَفَهُ بِهَذِهِ السَّكِينَةِ

(Feinnehû yecûlü fi'l-bilâdi. Femen erâda'llâhu en yûînehû, ethafehehû bi-hâzihi's-sekîneti.)
"Bu Deccal beldeleri, her tarafı böyle dolaşır. İnsanların arasında fitneyi yayar. Allah kime yardım etmeyi murad ederse, kim inayet-i ilâhiyeye mazhar ise, Allah onu bu Sekîne duası ile o zamanın şer ve fitnelerinden kurtarır.

Cenâb-ı Hak bu dersin başında altı tane kelime bildiriyor bize:

فَرْدٌ حَتَّى قِيَوْمٍ حَكَمٌ عَدْلٌ قُدُّوسٌ

(Ferdün, Hayyün, Kayyûmün, Hakemün, Adlün, Kuddûsün.) Bunların altına ilave edilen bunlara uygun ayetler var. Bunlar birer kelimedir ki, bunların her birisinin ayrı ayrı

melekeleri vardır. Bu melekelere ait ayetler de birbirlerine denk olarak zikredilmiş. Bunları her kim vird edinirse, Cenâb-ı Hak bunu o Deccal'in şerrinden muhafaza eder, ne zaman olursa... Fakat yalnız değildir onlar. Bu ayetleri bulmak herkesin harcı değildir.

Diyor ki Hazreti Ali KV:

ثُمَّ اعْلَمُوا مَعَاشِرَ الْأَخْوَانِ أَنَّ غُورَةَ آخِرِ الزَّمَانِ

(Sümme i'lemû maàşira'l-ihvân. Enne gavâte âhiri'z-zamâni.) “Ey kardeşler, dikkat ediniz, iyi biliniz ki, ahir zamanın Deccal'ı insanları tuğyana sevk eden, fesada götüren bir kimsedir,”

هُمُ عُلَمَاءُ زَوَّقُوا أَفْوَاهَهُمْ ثُمَّ انْشَنُوا وَاتَّبَعُوا
أَهْوَاءَهُمْ

(Hüm ulemâün zevvekù efvâhehüm. Sümme'nsenev ve'ttebeù ehvâehüm) “O alimler, burada methettiğimiz, hani elini değil ayağını da öpeceğimiz alimler değil, âhir zamanın alimleridir. Ulemâ kisvesine bürünmüş Deccallardır. İlimle hiç ilgileri yoktur, fakat o kisveye bürünmüşler. O kisve ile ehl-i imânı ifsad eden kimselerdir.”

Bunların alâmeti: (Zevvekù efvâhehüm) “Ağızlarını zevklendirdiler, tezyin ettiler, süslediler, güzelleştirdiler.” Edebiyat, fesahat, belagat, ne dersin de... Söz uçuyor ağızından

böyle adamın. İnsan onun bu sözlerine bakarak, elini değil ayağını öpeceği gelir. Bu sözlerine bakarak aldanan insan, elini değil ayağını öpeceği gelir.

(Sümme'nsenev) "Fakat bunda çok güzel de senâlar yapıyorlar, duaları da onlara göre... (Ve'ttebeû ehvâehüm) Fakat bunlar hevâlarına nefislerine uymuş insanlardır."

Hevâsına, nefesine uyan insan da Müslümanlık olmaz zaten. Müslümanlık hevâ-i nefse muhalefetten ibarettir. Hevâ-i nefesine uyuyorsan Müslümanlıktan çok uzaksın demektir. Ve bir de ulemâ adını takınarak böyle herkese kalıbını, kıyafetini gösterdin miydi, işte bu âhir zamanın Deccal'inin ta kendisidir.

Bunlar;

لَمْ يَقْرَأُ الْعِلْمَ ابْتِغَاءَ الْأَجْرِ تَرَاهُمْ أَكْمَامًا وَمَلُؤًا
بُطُونَهُمْ حَرَامًا

(Lem yakraü'l-ilme ibtiğâe'l-ecri. Terâhüm ekmâmen ve meleû bütùnehüm harâmen.)

"Bunlar daha başlangıçtayken, ilmi öğrenirken Allah için öğrenmemişlerdir. Ecir kazanmak için değildir öğrenmeleri. Dünyalığı ele geçirmek için, dünyasındaki menfaatlerini temin edebilmek için, dünyada rahat yaşayabilmek için öğrenmişler zaten bu ilmi."

Onun içindir ki Ümmet-i Muhammed bunlardan müstefid değil mutazarrır olmaktadır. Şimdi bunu tarif ediyor bize:

“Sen bunları görürsün, başlarında kocaman bir sarık vardır. Yâni kalıbı kıyafeti çok yerindedir. Kocaman sarığı, cübbesi yerinde, bazen de sırma takarlar. Kendileri son derece süsü ziyneti seven kimselerdir.

(Ve meleû bütûnehüm harâmen) “Böyle esvapları, üstündeki ziynetleri çok iyi ama karınlarını, içlerini haramla doldurmuşlardır.”

Nereden kazanıp ne yediklerine hiç dikkatleri yoktur, yani umur etmezler, helal haram ayırmazlar. Hatta bu zamanın birçok tâcirleri bile;

“—Bankasız bu devirde bu iş olmaz.” derler.

Bunda ittifakları vardır;

“—Banka olmazsa bu kadar işi nasıl çevireceğiz?” derler. Yani buna cevaz da verilmesine insanı mecbur etmek isterler.

Bir alimden bir hata sâdır olabilir. Hepimizden sâdır oluyor. Alim de melek değildir, ondan da hata sâdır olabilir. Fakat senin bin zellene bedeldir. Senden hâsıl olan bin hata, ondaki bir hatayla ancak denk düşebilir. Yani alimin bir hatası senin bin hatana bedeldir.

Ne zaman ki alim ilmiyle amel etmiyor, ondan da başkası bir şey soramaz artık. Ne kendisine faydası olur, ne de başkasına faydası vardır.

Bu kadar fitnelerin neticesi zinaya bağlanır. Zina, mutlaka gidip de umumhanelerde alemin ailesine tasallut etmek demek değildir. Mutlaka gayrimeşru bir şekilde çiftleşmek manasına da değildir.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

الْعَيْنَانِ تَزْنِيَانِ وَالْيَدَانِ تَزْنِيَانِ وَالرِّجْلَانِ
تَزْنِيَانِ وَالْفَرْجُ يَزْنِي

(حم. طب. عن ابن مسعود)

RE. 224/10 (El-aynâni tezniyân, ve'l-yedâni tezniyâni, ve'r- riclâni tezniyâni, ve'l-fercü yeznî.)

(El-aynâni tezniyân) “İki göz zina eder. (Ve'l-yedâni tezniyâni) İki el de zina eder. (Ve'r-riclâni tezniyâni) İki ayak da zina ederler. (Ve'l-fercü yeznî) Ferc de zina eder.”

Gözün zinası olur mu ya? Göz zina eder mi?

Elbette eder ya! Gözün de zinası var. O nâmahreme şöyle içinden hevesle baktın mıydı, oldu gitti işte. Bu zinanın günahını yükledin.

---

⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.412, no:3912; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.IX, s.134, no:8661; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.246, no:5364; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.I, s.394, no:384; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.311, no:1956; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VI, s.211, no:2282; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliya*, c.II, s.98; Mecmaü'z-Zevâid, c.VI, s.390, no:10543; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.344, no:8520; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.267, no:4419; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.IV, s.365, no:5428; Beyhakî, *Sünenü'l- Kübrâ*, c.VII, s.89, no:13289; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.72; İshak ibn-i Râhavyeh, *Müsned*, c.I, s.116, no:30; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.473, no:8913; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VI, s.213, no:2284; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.327, no:13062; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.77, no:1799; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIV, s.382, no:14541.

Bu el zina eder mi? Eder.

Nasıl? Seversin, okşarsın, işte o zina da hâsıl olur. Ayakların da zinası vardır. Nedir?

O tarafa doğru böyle yollandın mıydı, o günahı aldın demektir. Demek ki zinanın envai çeşidi var. Hangisi olursa olsun, bu zinalar memleket için felaket getirir.

O zaman büyük azaplardan, büyük felaketlerden korkulur insanlar için. Bu zinalara müptela olan insanlar, başlarına gelecek çeşitli azaplardan, âfetlerden korksun!

Deccal'in fitnesi ki, Deccal has bir gâvurdur. Bu Deccal'in kıssasına müteallik defterler dolusu kitaplar vardır yazılı. Deccal'i bize tarif eden, tasvirini tayin eden birçok kitaplar vardır. Lafı uzatmaya lüzum yok.

فَاسْئَلْ لِمَوْلَاكَ الْعَظِيمِ الشَّانِ يَا مُدْرِكَ لِدُكِ
الزَّمَانِ

(Fes'el li-mevlâke'l-azîmi's-şâni. Yâ müdriken li-zâlike'z- zemâni.) “Ey o zamana, fitnelerin olduğu devre erişen insan! Sen şimdi Azîmüşşân olan Mevlâ'ndan, şanı çok büyük olan Hazret-i Allah-u Celle ve A'lâ'dan iste!”

Bu olacıklardan kendini kurtarmak için senin yegâne istinadgâhın Allah olsun, ondan iste... Nasıl isteyeceksin?

Her gün bu *Sekîne duasını* oku:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
فَرُدُّ حَيُّ قَيُّومٌ حَكَمٌ عَدْلٌ قُدُّوسٌ
سَيِّجَعُ لُ اللَّهِ بَعْدَ عُسْرِ يُسْرًا
وَعَنْتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ
وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَؤُفٌ رَحِيمٌ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَحِيمًا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا
فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا قَدِيرًا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا
إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا
وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيمًا

إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

لَا يَحْزَنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

(بِسْمَلَهُ دَنْ إِعْتِبَارًا ۱۹ دَفَعَهُ أَوْقُونُورُ)

(Ferdün, Hayyün, Kayyûmün, Hakemün, Adlün, Kuddûsün) Altı tane kelimenin âyetleriyle beraber Hakk'a ilticâ et, yani Allah'a sığın. Bu da olur, başkaları da olur.

Allah'a sığınmanın çaresini, yolunu öğretiyor.

Allah-u Teâlâ'ya sığınmanın çaresi namazdan başlar. İman ile beraber, namazsız olarak Allah-u Teâlâ'ya ilticâ makbul değildir. Ne kadar

ilticâ edersen et... Sıkılır insan, sıkıldığı vakit de, “Aman yâ Rabbi! Beni kurtar!” der. Belki Allah-u Teâlâ kurtarır da, fakat makbul değil. Asıl iman ve imandan sonra ameli sâlihın başı olan namaz... Ondan sonra ilticâ eder sığınırsan, Cenâb-ı Hak ola ki, umulur ki seni de beni de kurtarır.

Allah cümlemizi afv u mağfiret etsin... Tevfikat-ı samedâniyyesine mazhar buyursun...

Li'llâhi'l-fâtihah!

Mehmet Zahid Kotku

12. 12. 1971 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU / Hadis Dersleri'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

